

Kurmacanın Yapısı Üzerine: *Kuru Kız* Romanında Mevsimin Rolü¹

Ayşenur ARSLAN YILDIZ

Dr., Yeditepe Üniversitesi, aysenur.yildiz@yeditepe.edu.tr

ORC-ID: 0000-0001-7945-4803

Geliş Tarihi/Received:

31.05.2025

Kabul Tarihi/Accepted:

27.06.2025

e-Yayım/e-Printed:

30.06.2025

ÖZ

Kurmaca eser, anlatının temel kavramları ve kurmaca gerçekliğinin gereklikleri ile meydana getirilir. Okurun bir bütün halinde gördüğü eser, uzun bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkar. Matbaa sonrası süreçte metin çoğu zaman yazardan ayrı bir nesne olarak kabul edilse de yazarların bir kısmı eserleri yayımlandıktan sonra dahi eserleri üzerinde çalışmayı sürdürür. Ayfer Tunç da eserlerinin yayımlanmasından uzun yıllar sonra bile eserleri üzerinde çalışmayı sürdüren yazarlardan biridir. Tunç'un yazma biçimine dair yaptığı açıklamalar incelendiğinde, yazarın anlatacağı hikâyeye başlarken öncelik verdiği hususun mevsimler olduğu tespit edilmiştir. Mevsim, bir eseri değerlendirirken detay kabul edilebilecek ve kimi zaman görmezden gelinebilecek bir ayrıntı olarak görülebilir. Ancak eserlerdeki bu küçük mikro yönlere odaklanan mikro eleştiri, eserin hem biçim hem de içerik noktasındaki işlevselliğinden faydalanarak eserin makro yönlerini anlamayı olanaklı hale getirir. Ayfer Tunç'un 2023 yılında yayımlanan *Kuru Kız* romanı, başlığında geçen "kuru" ifadesinden itibaren mevsimsel bir çağrıştırmayı barındırması sebebiyle mevsim kavramı etrafında değerlendirilmeye uygundur. Bu çalışmada, eser değerlendirilirken öncelikli olarak eserin biçimsel yönüne odaklanılmıştır. Merkeze alınan mikro yön, eserin içeriğine dönük bir anlam ürettiği için değerlendirmeler içeriksel bazı yorumları da içermektedir. Bu bağlamda bu çalışmada Ayfer Tunç'un kurmaca dünyasının nasıl bir bütünlük arz ettiğinden ve kurmaca dünyasını oluştururken mevsimleri nasıl öncelediğinden bahsedilmiştir. Eserin bütünlüğünü anlamak adına, romana nasıl başlandığı ve romanın nasıl bitirildiği ele alınmıştır. Eserin ortaya çıkışında ve eserin başlığında kendine yer bulan "kız"ın varlığı, anlatının temel kavramlarından olan "kişi"ye odaklanmayı gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda karakter gelişimi de incelenmiştir. Karakter gelişimi romanın en önemli temalarından olan ölüm ile ele alınmıştır. Gerekli görülen yerlerde anlatıcının öykünün sunulduğu tercihleri, bir başka deyişle olay örgüsünün oluşumu hakkında da değerlendirmelerde bulunulmuştur. Tüm değerlendirmeler mevsimin kurmaca bir eserde nasıl işlevsellik kazandığına odaklanarak yapılmış ve bir roman olarak bütünlüklü halde sunulan *Kuru Kız*'in kurmaca yapısı ortaya konulmuştur.

Ahahtar Kelimeler: *Kuru Kız*, Ayfer Tunç, kurmaca, roman, mikro eleştiri, mevsim.

¹ Bu makale, 7 Mayıs 2025 tarihinde Yeditepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü tarafından düzenlenen "TKL Odak Yazar Toplantıları 1: Ayfer Tunç" etkinliğinde sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

On the Structure of Fiction: The Role of Season in the Novel *Kuru Kız*

ABSTRACT

A fictional work is built using the main concepts of narrative and the requirements of fictional reality. The work that the reader sees as a whole is the result of a long study. Although a text is often seen as separate from the author after publication, some writers keep working on their texts even after they have been published. Ayfer Tunç is one of these writers who continues to revise her works many years later. An examination of her statements about the writing process reveals that she places particular importance on the seasons when beginning a story. The season may appear to be a minor detail in literary analysis and is often overlooked. However, micro-criticism that focuses on such small elements helps to understand the larger aspects of the work, both in form and in meaning. Her novel *Kuru Kız*, published in 2023, is suitable for such analysis, as the word "dry" in the title already evokes a seasonal meaning. In this study, the primary focus in evaluating the work has been on its formal aspects. Since micro elements also generate meaning related to the content, the evaluations include some content-based interpretations as well. This study explores how Tunç builds a unified fictional world and how she puts seasons at the center. To understand this unity, the novel's beginning and ending were also examined. The presence of "the girl" in both the title and the process of writing highlights the role of "character," a key element of the narrative. Therefore, character development was analyzed, especially in relation to the theme of death, one of the main themes of the novel. The narrator's choices and plot development were also discussed when needed. All evaluations focus on the role of the season in fiction, and the fictional structure of *Kuru Kız* was analyzed as a complete novel.

Keywords: *Kuru Kız*, Ayfer Tunç, fiction, novel, micro-criticism, season.

---

1. GİRİŞ

Kurmaca bir tür olan romanın nasıl ortaya çıktığı ve yazıldığı sorusunun cevabı yazardan yazara farklılaşır. Yazarların yaratıcılık ve ilham² gibi sahip oldukları “yeterlikler” dışında bırakıldığında eser, uzun bir mesainin ürünü olarak karşımıza çıkar.³ Yazarların terekeleri incelendiğinde yarım kalmış bir romanla, romana eklenmemiş metin parçalarıyla ya da eserlerin farklı versiyonlarıyla karşılaşmak mümkündür.⁴ Bütün bunlar eserlerin kurgulanma sürecinin derin bir düşünme ve araştırmayı kapsadığını gösterir.

Kurmaca bir eser ortaya koyan sanatçı, kurmacanın gereklikleri ile hareket eder. Bu gereklikler Aristoteles’in *Poetika*’sından⁵ itibaren söylenegelen pek çok hususu içerir. Kurmacaya dair temelde *Poetika*’dan alınarak geliştirilen fikirler, kurgu sanatının inceliklerini ve zorluğunu görmek adına önemlidir. Kurmacanın yapısına dair yazılmış kuramsal kitaplar bir yana, kurmacaya dair yapılan herhangi bir tanımlama girişimi dahi kurmacanın çetrefilli tarafını gösterir.⁶ Kısaca, kurmaca bir eserin inşa sürecinin eserin kağıda dökülme sürecinden daha uzun olması muhtemeldir. İstisnai örnekleri bulunabilecek olsa da kurmaca eserler -

² Umberto Eco’nun, roman yazmaya dair öğrendiği ilk şey çalışmanın önemidir: “‘ilham’, sanatsal açıdan saygın görünebilmek için hilebaz yazarların başvurduğu kötü bir kelimedir. Eski bir söz vardır, dehanın yüzde onu ilham, yüzde doksanı terdir,” (Eco, 2014, s.13).

³ Yazma sürecinin çalışmaktan geçtiğine dair benzer bir açıklamayı Ursula K. Le Guin de dile getirir: “Birinci efsane: Yazar olmanın bir püf noktası vardır. O püf noktasını bir öğrenirseniz, hemen yazar olursunuz; püf noktası fikirlerin nereden geldiği olabilir. (...) Birinci efsaneden elimden geldiğince çabuk kurtulacağım. Aranan ‘püf noktası’, beceridir. Eğer bir şeyin nasıl yapıldığını bilmiyorsanız, bu şeyi yapanlar size sihirbaz gibi, ulaşılmaz sırların sahibi gibi gelebilir. Hayli basit bir sanatta, diyelim turta yapımında hemen hiç şaşmaksızın iyi sonuçlar sağlayabilen, yöntemle dair bazı öğretiler ‘püf noktaları’ vardır; ancak ev işleri, piyano çalmak, elbise dikmek ya da öykü yazmak gibi karmaşık sanatlarda kimi öğretiler kimiye öğretilemez olan o kadar çok teknik, beceri, yöntem seçeneği, değişken, o kadar çok ‘püf noktası’ vardır ki bu sanatları ancak yöntemli, yinelenen, uzun süreli bir pratikle öğrenebilirsiniz – kısacası çalışmakla.” (Le Guin, 2024, s.65-66).

⁴ Edebiyat tarihinde bu örnekleri fazlasıyla bulmak mümkündür. Ancak Ahmet Hamdi Tanpınar’ın terekesinden çıkanlar bile bu durumu özetler. Tanpınar’ın *Aydaki Kadın* adlı romanı öldükten sonra yazarın terekesinden çıkmıştır ve Güler Güven tarafından müsveddeler arasından inşa edilmiştir (Tanpınar, 2016, s.5). Yine Tanpınar’ın *Huzur* romanının tefrika ile başlayan yazım sürecinin yazarın terekesinden çıkan *Suat’ın Mektubu* ile tamamlanması örnek olarak verilebilir (Tanpınar, 2019, s.9). Bu mektubun da pek çok versiyonu bu eser içinde mevcuttur.

⁵ Bu konuda birkaç örnek vermek gerekirse Aristoteles *Poetika*’nın dokuzuncu bölümünde tarihçi ile ozan arasında yapmış olduğu ayırım kurmaca-kurmaca dışı ayırımına temel oluştururken; sekizinci bölümde bahsettiği “Odysseus’un yaşamının bütün olaylarını almamış” olmasından kişilerin anlatmaya değer bulunan eylemliliklerin birlikteliğine / “öykünün birliği”ne araştırmacıları götürür.

⁶ Örneğin “Kurmacayı olağan deneyimden ayıran şey, gerçekliğin eksik değil rasyonelliğin fazla oluşudur.” (Rancière, 2019, s.9) şeklindeki bir tanımlama, kurmacadaki gerçekliği sorunsallaştırması, neden-sonuç ilişkisi, rastgelelik-olabilirlik gibi pek çok derin yapıda tartışma açmaya imkan tanır ya da kurmacada verilen herhangi bir “detay” kullanımı (Wood, 2013, s.49-68) “olay örgüsü” ndeki (Forster, 2016 s.139) akıl ve mantığımıza hitap eden bir ayrıntı ile kurgulamanın matematiksel işleyen yapısını gösterebilir.

özelde romanlar- anlatıdaki temel kavramların derinlikli bir şekilde kurgulanmasından sonra yazılı hale getirilmeye başlanır.

Türk edebiyatında otuz yılı aşkın bir süre boyunca çeşitli türlerde örnekler veren Ayfer Tunç'un eserlerini nasıl oluşturduğu kurmacanın yapısını anlamak adına önemli ayrıntılar barındırır. Matbaa sonrası modern süreçte, eserin basıldıktan sonra yazardan bağımsız bir nesne haline gelmesi durumu, Ayfer Tunç'ta farklı bir şekilde karşımıza çıkar. Yazar, eserlerini yayımladıktan sonra da eserleri üzerinde çalışmayı sürdürür. Bunu yapma cesaretini Tanpınar'dan aldığını belirten Tunç, eser üzerinde yapılan değişiklikler hususunda yazarın özgür olduğunu düşünür (*Ayfer Tunç: "Post Truth" Çağı Her Şeyi Alt Üst Etti. . . // Elim Kalem de Tutar Kadeh de*, 2024) ve kurmaca evrenindeki unsurları farklı eserlerde yeniden kurgular. Örneğin, 1989'da yazdığı *Saklı* adlı öykü kitabını, 2006 yılında *Evvelotel* adlı öykü kitabıyla birleştirir. Bu iki eseri *Evvelotel-Saklı* olarak birleştirmesi ve iki ayrı başlık altında toplanan on sekiz öykünün sırasıyla diğerine karşılık gelmesi onun yazma pratiği hakkında karakteristik bir özelliğini gösterir. Yazar, *Saklı*'daki öykülerinden hareketle yeni öyküler yazar. *Evvelotel*'de yeniden kurgulanan öykülerde ise *Saklı*'daki karakterlerin bazılarına yer verir. Tunç, *Saklı*'daki malzemeyi yeteri kadar işlemediğini düşünerek bu eseri üzerinde çalışmayı yıllar sonra devam ettirmiştir (İnci, 2014, s.246). Bir diğer örnek ise 2004 yılında *Kapak Kızı* (1992)'nin editörlüğünü yaparak eseri üzerinde düzenlemeler yapmasıdır. "[Y]azarın hayalî bir dünya kurup, o dünyadan bütün edebiyatını devşirmesini çok sev[en]." (Tunç, Gülsoy, 2022, s.16) Tunç, *Kapak Kızı*'nda onu gözlemleyenler üzerinden anlattığı Şebnem karakterini, otuz yıla yayılan bir sürede bir nehir roman yapısında anlatmayı sürdürür. Bir başka deyişle *Kapak Kızı*, *Yeşil Peri Gecesi* (2010) ve *Osman* (2020) romanlarının bir nehir roman oluşturması, uzun bir süreçte yazılan ve geniş bir kurmaca dünyasının varlığını somutlar. Ayfer Tunç, *Saklı* ve *Evvelotel*'de yer alan ve favori kısa öykü kişilerinin başında gösterdiği Madame Esterea'in öyküsünü her ne kadar roman olarak yazmayacağını söylese de onun için ayrı bir önemi olduğunu belirtir (*Ayfer Tunç: "Post Truth" Çağı Her Şeyi Alt Üst Etti. . . // Elim Kalem de Tutar Kadeh de*, 2024). Yazarın favori karakterinden bahsederken dahi hikâyenin farklı bir formda yazılıp yazılamayacağı bilgisini vermesi Tunç'un yazma süreciyle ilgili bir diğer önemli

detaydır. Bu örneklerden yola çıkarak Ayfer Tunç'un kurmaca dünyasının bütünlüklü yapıda olduğunu ve Tunç'un yazma sürecini daha uzun soluklu yaşadığını söylemek mümkündür.⁷

Ayfer Tunç'un, eserlerindeki kurmaca dünyasını bölünmez bir bütün olarak inşa etmesi ve eserlerin çok çalışarak yazıldığını belirtmesi (*Ayfer Tunç: "Post Truth" Çağı Her Şeyi Alt Üst Etti. . . // Elim Kalem de Tutar Kadeh de 2024*) yazarın kurmacanın yapısına dair fazlasıyla mesai harcadığını doğrular. Bu sebeple onun kurmacayı nasıl kurduğunu ve nelere dikkat ettiği hususu hem yazma pratiğini anlamak hem de eserlerinin çözümlenmesi hususunda kritik bilgiler verir. Yazma pratiğine dair yaptığı açıklamaların birinde öncelik verdiği husus oldukça dikkat çekicidir. 2022 yılında Nilay Örnek'in "Nasıl Olunur" isimli söyleşi dizisine konuk olduğunda eserde atmosferi nasıl kurduğunu şu şekilde açıklar:

Murat'la (Gülsoy) çok konuşuruz. Mesela o bir karakter yaratırken hemen mesleğini düşünür. (...) Senaryoda önemli çünkü onu göstereceksiniz. Senaryoda karakterin mesleği önemlidir çünkü onu hareket halinde göstermeniz gerekir. Eylemsel olarak göstermeniz gerekir. (...) Ama edebiyatta, bir roman içerisinde mesleğinin ne kadar yer tuttuğu önemlidir ama benim için mesela o hikâyenin geçtiği mevsim birinci soru. Bu yaz hikâyesi mi, kış hikâyesi mi? Yaz hikâyesi ise eğer ben nasıl bir atmosfer oluşturmak istiyorum. Bu yaz hikâyesinde karakter ne hissetmeli? Mutlu mu olmalı, bunalmalı mı, yaz sıcağı başına mı geçmiş olmalı, yazın yarattığı baygın düşmüş insanların hikâyesini mi anlatmalıyım – Latin Amerika edebiyatında çok sık karşımıza çıkar- yoksa tam tersine soğuk kışın yarattığı bir melankoli duygusunda mı hareket etmeliyim? Bu benim için birinci sorudur atmosfer yaratırken. (Nasıl Olunur, 2022)

Pek çok yazar tarafından liste başı yapılmayacak olan mevsimin⁸ kurmacadaki rolünün, yazar tarafından ilk sıraya yerleştirilmesi mevsimin eserlerinde nasıl bir işlevsellik kazandığı noktasında alternatif bir okuma deneyimi sunar.

⁷ Orhan Pamuk'un -roman özelinde belirtse de- eserin etki gücünü arttıran bir özellik olarak kabul ettiği ve yazar ile okur arasında "karşılıklı anlaşılmayan bir konu" olarak gördüğü kurmaca-kurmaca dışı ayrımı (Pamuk, 2024, s.26), Ayfer Tunç'un "Kırmızı Azap" öyküsünün konusu hâline gelir. Yazarın *Kırmızı Azap* kitabına adını veren öyküde bir yazarın yazma süreci kurmaca bir düzlemde aktarılır. Kısa öyküdeki yazarın kurmaca dünyasında bütün karakterlerin birlikte yaşaması, uzun yıllar üzerinde çalıştığı bir hikâye kişinin son şeklini bir türlü al(a)maması, uzun süre üzerinde çalıştığı halde son haline getirdiği sanılan bir karakterin tamamen kurgudan atılması, yazarın zihninde yan karakterin uzun süre yer edindikten sonra başka bir hikâyede bambaşka bir vaziyette ortaya çıkması, kurmaca bir metnin oluşum sürecini yansıtması adına güzel bir örnek oluşturur.

⁸ Kurmacada mevsimin önemsiz olduğu kastedilmemektedir. Mevsim bir yana, hava durumu gibi detayların bile kurmacada çok önemli olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda Ernest Hemingway'in John Dos Passos'a yazdığı mektupta "Lanet olası kitabında hava durumundan bahsetmeyi unutmama; hava durumu çok önemli." (Hemingway, 2023, s.49) şeklindeki ifadeleri örnek olarak verilebilir.

Atmosfer yaratmak, edebiyatta “coğrafyanın, yerin ya da bir mekânın meydana çıkarılması ve betimlenmesi olarak yorumlanabilir.” (Öztepe, 2022, s.55). Oluşturulan kurmaca dünyanın şekillendirilmesini ifade eden bu kavram, okurun kendi okuma deneyimi ile yakından ilişkilidir. Her okurun okuma deneyimi ile çeşitlenecek olan eserle kurulan bu ilişki, yazar tarafından işaret edilen “mevsimler”e odaklanıldığında örnek okur⁹ tavrı ile eserin çözümlenmesini olanaklı kılar.

Ayfer Tunç, yazma biçimine dair sorulan sorulardan birine -Bir eseri yazarken nereden yola çıkıyorsun?- verdiği yanıtta *Kuru Kız* (2023) adlı romana değinir. Eserlerinin çıkışını bazen bir kavrama bazen de genel bir meseleye dayandırarak kurmacanın yapısını inşa eden Tunç, *Kuru Kız*'ın temelinde de “yapayalnız ama çok mutlu” bir kızın hikâyesini duyduğunu ve hikâyesindeki mutluluk, yalnızlık gibi kavramların ne ifade ettiği üzerine yazmak istediğini belirtir (Ayfer Tunç: “Post Truth” Çağı Her Şeyi Alt Üst Etti. . . // *Elim Kalem de Tutar Kadeh de*, 2024). Yazarın romana dair ikinci bir hedefi de romanın biçimi üzerinedir ve yazar *Kuru Kız*'ın üslubunda “kuru” bir anlatımı hedefler.¹⁰ Roman başlığındaki “kuru” ifadesinden başlayarak mevsimsel göndermeleri barındırır. Bu bağlamda, Ayfer Tunç'un romanda atmosfer yaratırken karakter gelişiminde birinci sıraya yerleştirdiği “mevsimler”, son romanı *Kuru Kız*'da romanın çözümlenmesinde anahtar işlevi gören özelliklerden biri olarak görünür.

Ayfer Tunç'un eserlerini kurgularken öncelik verdiği -bir anlamda yazarın niyeti¹¹ olarak değerlendirilebilecek olan- mevsim, eserin mikro yönünü oluşturur. Edebiyat eleştirisinde eser çözümlenirken esere iki farklı bakış açısı ile yaklaşmak mümkündür. Bunlardan ilki, eserin özgül anlamlarının ortaya çıkarılmasına olanak tanıyan ve daha çok tercih edilen makro bakış açısıyla eserin makro yönlerine odaklanmaktır. Bunlar Tzvetan Todorov'un

⁹ Eco'dan ödünç alınan bu kavram, kısaca metinle iş birliğine gitmeyi kabul eden okur olarak tanımlanabilir. Eseri yorumlamak yerine kullanmayı tercih eden okur (Eco, 2015, s.21-22) nihayetinde örnek okur olmaktan uzaklaşır. Eco, yorumun mutlaka bir sınırı olması gerektiğini düşünür ve çoğul okuma olasılıklarına imkan tanısa da “metnin niyetini” ortaya çıkarmaya çalışan örnek okurun yorumunu önemser (Eco, 2023, s.31-32).

¹⁰ “Bu kitabın biraz mesafeli bir kitap olmasını istedim çünkü okur muhafazakârdır. Bir yazardan bir türü, bir tarzı öğrendiyse ve o tarzla sevdiyse o konuda ısrarlı olur, talepkâr olur ama o insanı tüketen bir şeydir. Aynı türde aynı üslupla sürekli yazmak. O nedenle tamamen bilinçli olarak yaptım bunu. Okurla arama mesafe koyacak bir kitap yazmak istedim. (...) Bu sefer daha soğuk, daha mesafeli, daha kuru. Adı üstünde kuru bir anlatı yapmak istedim.(...) Mesafeli bir üslup olmasını tercih ettiğim için yaptım.” (Ayfer Tunç ile “*Kuru Kız*,” 2023).

¹¹ Umberto Eco, eserlerin yorumlanmasını yazarın niyeti, okurun niyeti ve metnin niyeti şeklinde üçlü bir zemine oturtur. *Yorum ve Aşırı Yorum*'un “Yazar ile Metin Arasında” bölümünde yazarın niyetine dair düşüncelerini detaylandıran Eco'ya göre yazarın niyetini belirlemek çok zordur (Eco, 2023, s. 72-93).

terminolojisine göre “projeksiyon” (sosyolojik eleştiri, psikolojik eleştiri, tarihsel eleştiri, Markist eleştiri), “açımlayıcı şerh”(yeni eleştiri, fenomenolojik eleştiri) ve “poetika”(biçimcilik, yapısalcılık) kategorilerine giren metotlar olarak kısaca özetlenebilir (s.11). Diğeri ise mikro bakış açısıyla eserin mikro yönlerine odaklanmaktır:

[Mikro eleştiri,] ‘makro eleştiri’nin görmediği, görmezden geldiği veya birkaç cümleyle tasvir ettiği ayrıntılara bakmayı hedefler. Bu ayrıntılar, ‘makro yönleri’ var eden küçük ama anlamlı bileşenlerdir (...) mikro ayrıntılar, eserin hem içeriğine hem de biçimine ilişkin bilgi sızdıran veya biçim ve içeriği gizlice idare eden detaylar olabilir. Dolayısıyla, bunları temalardan imgelere, kelimelerden cümle kalıplarına kadar her bir noktada eserin makro yönünü ortaya koyacak mikro yönler olarak adlandırmak/ele almak mümkündür(s.12)

Bu bilgiler ışığında, eserin mikro yönünü oluşturan mevsimin Ayfer Tunç’un son romanı *Kuru Kız*’ın çözümlenmesinde nasıl bir fonksiyonu olduğuna odaklanılarak bu eser bir yakın okumaya tabi tutulacaktır.

2. ROMANIN BAŞLANGICI: BAŞLANGICIN BİR SONU İÇERMESİ

Kuru Kız romanının başlangıcı -bir anlamda sonu- Aristoteles’in “iyi düzenlenmiş öyküler rastgele başlayıp bitmemeli[dir.]” (Aristoteles, 2011, s.33) kıstasına uygun yapıdadır. Romanın iki ana bölümünden biri olan “Dünyanın Sonuna Gittikten Sonra” başlığı ile roman açılır ve beş kısa bölümle aslında anlatılacak olan hikâyenin sonu verilir. Ardından gelen “Dünyanın Sonuna Gitmeden Önce” ana bölümünde, anlatılacak hikâye daha kronolojik bir yapıya bürünerek kurgulanır. Olay örgüsünün bu şekilde kurgulanması metnin derin yapısına nüfuz edecek olan atmosfer oluşumunda mevsimin rolünü ön plana çıkarır.

Kuru Kız romanının biçimsel tercihleri, romanın tamamına yayılacak olan atmosferin oluşumunu açık eder. İlk ana bölümde ve romanın ilk sayfasında Güney Amerika haritası yer alır. Hemen ardından gelen bölümde bu haritanın neden orada olduğu okuyucu ile paylaşılır. Yazarın dünyanın sonundaki şehir diye bahsettiği “Ushuaia”, bu romanda takibi yapılacak olan mevsimlerin kullanımı açısından önemli bir ipucunu da barındırır. Ushuaia’nın, “Antarktika’ya yakınlığı nedeniyle iklimi bir hayli serttir.” (Tunç, 2023, s.11). “Dünyanın sonundan sonrası buzullar” başlığında, mutlu bir sona ulaşacağını öğrendiğimiz romanın başkışisi şu şekilde betimlenmektedir: “Dünyanın sonunda durmuş, parlak beyazlığı gözlerini alan buzullara bakıyor ve her sonun başlangıç olduğunu düşünüyor. Geride bıraktığı kırk yılın bütün acılarına rağmen şanslı olduğunu da. Hayatını tersten yaşama ihtimali önünde

duruyor şimdi. Bu ihtimali heba etmemeye kararlı.” (Tunç, 2023, s.12) Okur, daha en başta buzulları izleyen, soğuk, buz gibi bir manzara ile başlangıç yapan bir kişiyle tanışmaktadır. Hayatını tersten yaşamaya başladığı belirtilen başkişinin resmedildiği ortam, genellikle insanların mevsimlerden hissettiği duygularla da tezat oluşturacak mahiyette çizilmiştir.

Kurmaca bir eserde kış mevsimi genellikle, “uluyan soğuk rüzgârlarıyla, çoğu ağacın yapraksız, toprağın katı ve çıplak kalışıyla ölü zaman” (Akt. Aslan Ayar, 2019, s. 22) olarak sembolize edilir. Bu doğrultuda insanlar kurmaca ve nesnel gerçeklikte genellikle sonbahar ve kış mevsiminde daha melankolik bir bakışa sahipken ilkbahar ve yaz mevsiminde daha umut dolu ve mutlu bir bakışa sahiptirler. *Kuru Kız*'da mevsime yüklenen bu anlamların tam tersi bir yaklaşım söz konusudur. Tıpkı son ve başlangıç kavramlarındaki ters alımlanış, romanda takip edilecek olan mevsimsel arka planın da ipucunu vermektedir. Roman boyunca hem “kuru kız” hem de “kız kurusu” gibi pek çok şekilde zorbaca muamele görmüş bir hayatı yaşayan başkişi, “kuru”ya tezat oluşturacak “buzul”lara vararak kendi kaderini değiştiren bir eylemlilik süreci ile sona, yani onun için hayatın başlangıcı olacak noktaya varır.

Romanın başlangıcından yola çıkarak, son yıllarda Ushuaia'nın -dünyanın sonunun-cazibe merkezi haline gelmesinde etkili olan faktörlerden birisi soğuk bir iklime sahip olmasıdır. İklim krizinin böylesine yoğun hissedildiği yıllarda -romandaki anlatı zamanı, pandemi ve sonraki süreç- eser, metin merkezli bir okumanın dışına çıkılarak yorumlandığında Ushuaia'yı bir kaçış mekanı olarak kabul etmek mümkündür. Metnin anlamından taşan bu yorum ile Ayfer Tunç'un, D. S. Bland'ın (2021) mekana yüklediği anlamlardan biri olan sembolik bir rolü Ushuaia'ya yüklendiği söylenebilir. Bu sembolik çağrışımı *Kuru Kız*'ı hem okurken hem de değerlendirirken akılda tutulması gereken önemli bir ayrıntı olarak kabul etmek doğru olacaktır. Nitekim Kız, “[k]açmak hatta gitmek fiili bile ona bir anlam ifade et[mezken]” (Tunç, 2023, s.58) ve -çocukluğunda kardeşinin çevirdiği topaca baktığında- “özgürlük olduğunu o sırada bilmediği bu tuhaf, coşkulu duygu henüz damarlarına nüfuz etmemişti ama edeceğini anla[dığı], varlığını ele geçireceğini tahmin e[ttiği]” (Tunç, 2023, s.163) şeklindeki hisleriyle bireysel varoluşunun en önemli eylemini bu kaçış mekanına giderek yapacaktır.

Romanda varılacak istikamet olması dışında, Ushuaia, buzullar ve kış daha geri planda kalır. Romanın adında var olan “kuru”luk romana hâkim olandır. Roman başkişisinin kendini inşa etme (bildung) sürecinde kendi benliğine vardığı noktalarda soğuk, kış ve buzullar kendini gösterecektir.

3. KARAKTERİN İNŞASI: ÖLÜM TEMASININ ARDINDAN KIZ'IN KENDİNİ VAR ETMESİ

“(…)[R]oman sanatının ruhuna ve biçimine en uygun tarz, Almanların Bildungsroman dediği genç kahramanların dünyayı tanıyarak olgunlaşmasını anlatan gelişme, eğitim, olgunlaşma romanları[dır].” (Pamuk, 2024, s. 22). Bir roman türü¹² olmasına rağmen türe adını veren kendini inşa etme süreci, bütün romanlarda karakter gelişimi hususunda söz konusudur. Roman kişilerini hikâyenin başladığı yerdeki vaziyette bulmak, o eserin niçin okunduğu sorusunu akla getirir. Okur, anlatılmaya değer bulunan hikâyeye kişilerinin -özelde roman başkışısının- değişimini/kendini inşa etme sürecini takip eder. Kişinin yaşadıkları neticesinde neler düşündüğü, hangi noktalarda çatıştığı ve hangi eylemleri hangi motivasyon sonucunda gerçekleştirdiği gibi hususlar örnek okur olsun ya da olmasın, okurun eserden edindiği çıktılardır. Bu bağlamda, *Kuru Kız* romanının başlangıcında tanık olunan ve hayatının başlangıcında olduğu belirtilen Kız'ın son halinin nasıl bir süreçten geçtiği ve onun karakter gelişiminde mevsimlerin nasıl işlerlik kazandığı daha net görülmektedir.

Kuru Kız romanının temel meselesinin “kadının toplumdaki yeri” olduğunu ifade eden Tunç (Örnek, 2023), Kız'ın bireysel varoluş sürecini onun yeniden doğumu olarak nitelendirilebilecek olan ölüm teması ile işler. Romanda başlangıca ve sona, kışa ve yaza alışılanın aksine yüklenen/yüklenecek olan anlamlar, bu tema etrafında karşımıza sıklıkla çıkar. Levinas, “ben”in ölüm olgusunu “ötekinin ölümü” üzerinden şekillendirdiğini söyler. “Öteki, benim ona olan sorumluluğum içinde beni bireyleştirir. Ölen ötekinin ölümü, sorumlu ben kimliğim içinde beni etkiler.” (Levinas, 2011, s.18). Levinas'ın “ötekinin ölümü” üzerinden “ben”in kendini var etmesi, Kız'ın birey olma sürecinde kendisine karşılık bulur. Kız'ın hayatında tanık olduğu ölümler, kendi yaşantısında yeni şeyler kazandığı ve özgürleştiği anlar olur. Bu bağlamda yaşanan her ölüm, Kız'ın varoluşunun aşamalarını gösterir. Hayatındaki kişiler öldükçe Kız adım adım kendini var eder. Mevsimin ne olduğu da bu ölümlere yüklenen anlamın pekişmesine aracılık eder.

Ayfer Tunç'un eserlerini psikanalitik açıdan değerlendiren bir çalışmada, yazarın eserlerinde ölümle mevsimin kış olması arasında bir ilgi kurulur: “Yazar, eserlerinde mevsimlerden kışı tercih eder. Onun roman ve öykülerinde karlı ve soğuk bir kış günü ya da

¹² Bu makalede türsel bir ayırmdan bahsedilmemektedir. *Kuru Kız* üzerine yapılan diğer bir çalışmada *Kuru Kız* romanının “kadın oluşum romanları ile yakınlık kurduğu” ifade edilmiştir (Selçuk Karakuş, 2024, s.111).

gecesi, yağmurlu havalar sıkça yer alır. Kış mevsimi ölümü çağrıştırmaktadır. Yazarın mevsimlerden kışı tercih etmesi ile eserlerinde ölüm hadisesinin sıkça yer alması arasında bir anlam ilişkisi vardır.” (Yılmaz, 2024, s. 197). Bu ilişki yazarın pek çok eseri için doğru kabul edilebilir. Ancak *Kuru Kız* romanında her ölüm kış mevsiminde gerçekleşmez. Romandaki ölümlerin farklı mevsimlerde gerçekleşmesi, romanın atmosferine sızan ve Kız’ın aile bireyleri arasındaki ilişkinin yapısını yansıtan bir işlevsellikle çeşitlendirilmiştir.

Aşağıda detayları ile aktarılacak olan ölümlerin gerçekleştiği mevsimler şu şekildedir: Annenin ölümü kış, babanın ölümü yaz ve kardeşin ölümü ilkbahar mevsiminde gerçekleşir. Romandaki ölümlerin ve romanın önemli olay ve olay örgüsel bağlantılarının farklı mevsimlerde gerçekleşmesi Northrop Frye’in edebi türler ve mevsimler arasında kurduğu ilişkiyi akla getirir. Farklı tarihlerde kaleme aldığı dört denemesini 1957 yılında bir araya getirdiği *Eleştirinin Anatomisi* kitabında Frye, her bir türü devinim halindeki dört mevsimle ifade eder. Frye’in yaptığı sınıflandırmaya göre komedi ilkbaharı, romans yazı, tragedya sonbaharı ve ironi/hiciv kışı temsil eder. “Frye, ne zaman ortaya çıkmış olursa olsun her yazın metninin mutlaka komik, romantik, trajik ve ironik anlatılardan bir ya da birkaçından oluştuğunu söy[ler].”(Parla, 2007 s.44). Bu bağlamda modern türler arasında daha esnek yapıda olduğu için roman, “diğer kurgu biçimlerinden istediği şekil ve ölçüde beslenir ve onları malzemesi haline getirebilir.”(Antakyalıoğlu, 2013 s.36). Bu doğrultuda *Kuru Kız*’da farklı türlerin türsel devinimini görmek olağandır. Kız’ın bireysel varoluş sürecindeki döngüsellik mevsimlerin odağında ilerler. Ancak yaşanan olayların gerçekleştiği mevsimler Frye’in sınıflandırmasına paralel şekilde ilerlemez. Frye’in kategorileşmesinde ilkbahar (komedi) aydınlığı, yazın (romans) neşesi ile devam eder. Ardından sonbaharın (trajedi) sararıp solmasıyla kışa (ironi-hiciv) yani ölüme ulaşır. *Kuru Kız*’ın kendi içinde bir iç tutarlılığı olan ters ele alış, mevsim odağında içeriğine ve biçimine uygun olarak yeni anlamlar kazanır.

“Dünyanın Sonuna Gitmeden Önce” ana bölümünün “Kardeş” alt başlığında verilen bilgilerden aile bireylerinin ölümlerinin hangi sırayla yaşandığını tespit etmek mümkündür: “Kardeşinin haberini aldıktan sonra oturma odasını boyadı. Boyası yetseydi onun odasını da boyayacaktı. Yetmedi. Sadece karyolasının dayandığı duvara birkaç fırça sürebildi, gerisi öylece kaldı. Eskiden babası yatardı bu karyolada, ölmeden önce annesiyle babası birlikte yatardı.”(Tunç, 2023, s.23) Görüldüğü üzere fabulaya göre annesi, babası ve kardeşi ölmüştür. Romanda Kız’ın bireysel varoluşuna giden ölümler kronolojik bir sıra ile anlatılmaz. Ancak burada kızın varoluşsal gelişimini görmek adına, bu ölümler kronolojik olarak ele alınacaktır.

3.1. Annenin Ölümü - Kız'ın Toplumsal Rollerinin Çeşitlenmesi

Kız'ın annesi soğuk bir kış gününde ölür. Yirmi iki gün boyunca hastanede kalan kız, ilk kez ölümün nasıl bir şey olduğunu idrak eder. Annesinin ölümünden önce dokuz yaşında dedesinin ölümüne şahit olsa da “ölü ile diri” arasındaki asıl farkı annesinin ölmesiyle anlar: “Uzun ve derin bir uykuya düşmeden önce ölü ile diri arasında bir fark yok diye düşündü. Sonra öyle olmadı, annesi ölünce ölüyle diri arasındaki farkın bu kadar büyük olmasına öyle şaşırılmıştı ki o da ölmek istiyordu.” (Tunç, 2023, s.100)

Aile bireyleri arasında en yakın ilişki anne ile kız arasındadır. Annesine dair anlattığı hatıralarda hâkim husus, güzel olan şeylerdir. Örneğin “Asma” bölümünde annesinin hastalığından bahseder ve onun hastalığını öğrendiklerinde, “[g]üneş evlerinden gitmiş gibi ol[ur].” (Tunç, 2023, s.50). Bu ilişkinin olumlu perspektiften geliştiğini gösteren en önemli işaret, Tanrısının sesinin annesininkine benzemesidir (Tunç, 2023, s.174). Annesi ölmeden önce uzun bir süre hastadır. Annenin kızın hayatındaki yerini bu geçiş sürecinde görmek mümkündür. Kız'ın evin erkek bireyleri ile iletişimi annesi aracılığıyla kurulur. Anne, Kız için evin diğer bireyleri ile köprü vazifesi görür. Annesinin ölümü ile aradaki köprü yıkılır ve okur, ağırlıklı olarak Kız'ın iç sesinden takibini yaptığı bir romanla baş başa kalır.

Annesinin ölümünün etkisini yoğunlaştıran husus mevsimin kış olmasıdır. Romanda kışa yüklenen olumlu anlam, annesiyle kurduğu ilişkinin olumlu olması dolayısıyla benzer perspektiften devam ettirilir. Hastanede annesinin öldüğünü fark ettiğinde olayın Kız'daki etkisini arttıran ve annenin kızın yaşamındaki önemini gösteren şey mevsimin varlığıdır: “Annesinin yatağına oturdu, dışarı baktı. Kar başlamış dedi. Refakatçi kadınlar da dışarı baktılar, şaşırarak ona döndüler. Kar yağmıyordu.” (Tunç, 2023, s.96) Kar yağmadığı halde kar yağdığını görmesi, ölümün soğuk, buz gibi bir gerçek olması ile ilişkilendirilebilir. Kız'ın hayatının farklı bir yola girmesi bu ölüm gerçeği ile başlar.

Annesiyle arasındaki ilişki olumlu bir perspektiften geliştirilse de -ki süreç içerisinde bu ilişkiyi sorgulayacaktır- Kız'ın bireyliğinden taviz verdiği görülür. Örneğin, annesi kendisi ve çevresindeki insanlar tarafından güzel bulunurken kendisinin çirkin olduğunu ima eden komşuların söylediklerini annesi üzülmeyin diye anlamazlıktan gelir (Tunç, 2023, s.49). Yine annesi üzülmeyin diye sevmediği halde her sabah tereyağlı ballı ekmek yemeyi sürdürür (Tunç, 2023, s.55). Bu ilişki biçimi her ne kadar sevgi temelli olsa da Kız'ı kendi bireyliğinden uzaklaştıran yapıdadır.

Kız'ın biyolojik temelli sahip olduğu cinsiyeti, annesinin ölümü ile "toplum tarafından belirlenen davranış, tutum, sosyal ve kültürel rolü"nü (Lucal, 1999, s.781) yani toplumsal cinsiyet rolünün çeşitlenmesine sebep olur. Toplumsal cinsiyetin içerisinde yer alan "eşitsiz güç ilişkileri" (Berktaş, 1996, s.16) hayat boyu onun yapıp etmeleri noktasında karşısına çıkar. Kız çocuk olduğu için erkek kardeşine oranla daha çok "evlat rolünü", annesi olmadığı ve kardeşinden iki yaş büyük olduğu için "annelik rolünü" ve evin bütün işlerini yaparak "evin hanımı rolünü" de üstlenir. Kısaca annesinin ölümü Kız'ın kendini inşa etme sürecinin ve sevgi temelli hayatının son aşaması olur. Bir kadın olarak toplumsal cinsiyet rollerinin dayattığı pek çok rolü yaşamaya başlar.

3.2. Babanın Ölümü - Metnin Rengi

Ayfer Tunç'un, yazma biçimine dair söyledikleri göz önüne alındığında romanı okurken ve değerlendirirken göze çarpan en önemli ölümün, Kız'ın babasının ölümü olduğu görülür. Tunç, okuduğumuz eserlerde atmosferin tarif edilmesinin zor olduğunu ancak bunun bir his bıraktığını düşünür. Romana hâkim olan temel duygunun ise metnin rengini belirlediğini ifade eder (Nasıl Olunur, 2022). Bu bağlamda Kız'ın babasının ölümüne eşlik eden detaylar aynı zamanda metnin rengini belirlemiştir.

"Babası bir temmuz sabahı ölmüştü. Çok sıcak bir günde ve hiç beklemediği bir anda." (Tunç, 2023, s.24). Babasının ölüm haberine eşlik eden ayrıntı, mevsimin yaz olmasıdır. Bu ayrıntı, ilerleyen sayfalarda tekrar eder: "Öyle sıcak bir günde öldü ki babası, ölümü bu nedenle unutulmaz oldu. Ne zaman sıcaktan konu açılrsa komşular neydi o babanın cenazesindeki sıcak dediler. Mezarlıktayken güneşe baktı, kardeşi babasının na'şını mezara indirdiği sırada. Birkaç saat kör oldu, baktığı yerde hep sapsarı bir boşluk." (Tunç, 2023, s.29)

Annesinin ölümüne zıt bir yapıda çizilen babanın ölümünün, sıcak ve sarı ile özdeşleştirildiği görülür. Ölümle iç içe geçen mevsimin yaz olması romana hâkim olan "kuru"luğu simgeler.

Annesinin daha hastalığında eve hâkim olan yas havası, babası için zor bir süreç olarak yaşanır. Bu süreçte Kız, daha ilkokul dörtteyken "içine doğru ağlamayı" (Tunç, 2023, s.45) öğrenir. Kız'ın marketten yemeğe, ev temizliğinden babasının ve kardeşinin bakımına kadar sorumluluklarının artmasının sebebi, babasının annesinden açılan boşluğu dolduramamasıdır. Bu noktada babasından gelmesi gereken baba rolü eksik kalır. Babasının baba rolünü eşit ve adil bir şekilde yerine getirememesi aralarındaki sıkıntılı ilişkinin

doğuşunu tetikler. Baba-kız arasındaki ilişkinin izlerini ölüm sahnesinin betimlendiği kısımlarda tespit etmek mümkündür:

Yatak odasına gitti. Oda karanlıktı. Perdeleri açtı. Gün ışığında gördü ölü babasını. Çenesi düşmüştü, ağzı açıktı. Başını kedi ölüsüne benzetti, sanki yastığın üstünde bir tekir kedinin ölüsü vardı. Bu benzetmeden dolayı kendini çok kötü, çok hain, çok vicdansız hissetti. Ölü kedi görüntüsünü gözlerinden kovmak için başını salladı. Ama gitmiyordu görüntü. Gözleri kupkuruydu, çok acıyordu. Yatağın kenarına oturdu. İltihabın kapladığı gözleri cam gibiydi babasının, gözkapaklarını indirdi, elini eline aldı. Hâlâ sıcaktı, kuruydu, buruş buruştu. Ne yapması gerektiğini bilemedi bu kuru eli, dudaklarına götürdü, öptü. Bir şey hissetmedi. Bir daha öptü. Yine kuru el sadece. Babasını seviyordu oysa. (...)
Sabahın bu saatinde dehşetli bir sıcak geliyordu açık pencereden.
Cenazede kimse olmayacak diye düşündü. (Tunç, 2023, s.46)

Yazarın okurla bilinçli bir şekilde buluşturduğu ilk ölümün babasının olması, bir başka ifade ile sujetin başlangıcına düşen babanın ölümü, romanın atmosferi hakkında önemli ipuçları barındırır. Ölümle birlikte sürekli tekrar eden, gözlerinin “kupkuru” olması, babasının “sıcak” ve “kuru” olması, dokunduğunda “kuru” eli hissetmesi ve ölümün ardından günün ne kadar “sıcak” olduğunu düşünmesi gibi hususlar mevsimin bu romanda atmosfer yaratma rolünü doğrular. Ölüm duygusunun önüne geçen yaz sıcağı, babasının ölümünün önüne geçip onun ölümünü unutulmaz kılar. Bu sahneye hâkim olan mevsim sıcağı, roman kurgusunun temeline hâkim olan “kuru”luğu sembolize eder.

Annesi üzülmesin diye sesini çıkartmadan onun isteklerini yerine getirmeye çalışan Kız, benzer bir tavrı babası için de sergiler. Dış görünüşü yüzünden sürekli bakışları üzerinde toplayan ve bundan rahatsız olan Kız, babası öfkelenmesin diye vücudunun gelişimine zarar verecek şekilde kendini baskılar: “Sanki uzamak onun suçuymuş gibi babasının buna öfkelenmesini düşünüyordu. Babasını öfkelenmek için kambur durmaya, omuzlarını kısıp kısa görünmeye çalışmaya o zaman başlamıştı. Göğüs kafesinin içe çökmüştüğü, sırtının genişliği bundandı. Beden büyürken insanın yaşadıklarına göre şekil alıyordu.” (Tunç, 2023, s.57) Kız, her ne kadar bu konuda yanıldığını sonrasında idrak etse de ergenlik çağındaki kızıyla babanın yeterince iletişim kurmaması sonucunda Kız’ın yaşamı daha zorlaşmıştır.

Kız’ın ebeveynleri ile kurduğu ilişki Ayfer Tunç’un aile kavramına bakış açısıyla paralellik gösterir. Kurmaca eserlerinde sorunlu aile yapılarını sıklıkla işleyen yazarın bu konudaki bakış açısı şu şekildedir:

(...)kutsal aile yanılığı içindeyiz. Kişilerin aile kurarken travmalarından bağımsız hareket edeceğini varsayıyoruz. Oysa bizi yetiştiren anne babalarımızın zayıflıklarının, hatalarının ya da kaderin başlarına ördüğü çoraplar sonucu aldıkları yaraların izini taşıyarak aile kuruyoruz. Haneke'nin dediği gibi: 'Ebeveynlerin günahları çocuklarının nevrozlarıdır.' Yaralı anne babalar çocuklarının da yaralarlar, isteyerek yapmaları gerekmez. İlişkilerin bir özelliği de budur, turnusol kâğıdı gibi yaraların açığa çıkmasına yol açar. (İnci, 2014, s.361)

Yaşadığı her yeni olayla geçmişini daha fazla düşünen ve adım adım kendi benliğini ortaya çıkaran Kız, annesi ile babasına dair düşüncesini "Kesekâğıdı rengi" bölümünde açık eder: "Resmi duvardan indirdi, anne babasına özlemlerle baktı. Bakarken bakarken şaşırды, özlem duygusu kayboldu." (Tunç, 2023, s.89). Bütün bunların sonucunda ebeveyn olarak annesiyle babasının Kız'a karşı davranışları gözetildiğinde -her ne kadar bunu isteyerek yapmasalar da- her ikisinin de Kız'ın birey olmasına zarar veren bir yapıda olduğunu söylemek mümkündür.

3.3. Kardeşinin Ölümü - Kız'ın Bireysel Varoluşu

Kardeşinin ölümü, Kız'ın artık ölümü kanıksadığı ve ölüme aşına olduğu bir durum olarak aktarılır. Kız, kardeşinin ölümünü günlük yapıp etmelerinin içerisinde eriterek olağanlaştırır. Kardeşinin ölüm haberini aldığı anda, evlerini kesekâğıdı rengine boyamak üzere boya almaya gitmiştir. Kardeşinin hastaneye kaldırıldığını öğrendiğinde hemen öldüğünü de anlar. Telefon kapandıktan sonra alışverişini tamamlar. Gelen ölüm haberi sonucu hastaneye gitmek yerine otobüse binip eve döner. Aldığı boyanın istediği renk tonunda olması için internetten araştırma yapar ve o esnada aklından geçenler, kardeşinin ölümü ve onun beklenmeyen ölüm şeklidir:

Kardeşi ölmüştü.

Kalp krizinden.

Elektrikçilerin iş kazalarında ölmeleri yaygın değildi. Diğer insanlar gibi kalpten, şekerden, kanserden, trafik kazalarından filan ölüyorlardı daha çok. Babası tevzi direğinden düşmüştü, sakat kalmıştı, bu da yaygın değildi. Kardeşi de yüksekten düşecek, öyle ölecek diye düşünüyordu. Mümkündü çünkü, kardeşi yükseklerde çalışmak için çok kiloluymuştu. Ama öyle olmamıştı, kalpten ölmüştü. (Tunç, 2023, s.120)

Bu düşünceler arasında evi boyar. Kardeşinin olmadığı bir dünyanın yeni düzenini zihnen oluşturmaya –"Kardeşi öldüğüne göre yeni televizyon alınmayacaktı." (Tunç, 2023, s.121), "Lavaboda kardeşinin sakal kesikleri de olmayacaktı artık." (Tunç, 2023, s.122)- başlar. Onu, "bütün acılığına rağmen." (Tunç, 2023, s.123) sevdiğini düşünür. Yalnız olmanın beklediği kadar korkutucu olmadığını fark eder ve aslında bir birey olarak var olabileceğinin farkına varır: "(...) hatta kendi hayatına müdahale etme fırsatı yaratabilirdi. Asıl sen olmasaydın ben

evlenirdim. Kendi hayatını kendi ellerine almanın yollarını düşünmeye daha geniş zaman ayırması gerekiyordu.” (Tunç, 2023, s.123) İki kardeşin birbirlerinin hayatlarındaki zoraki varlıkları bu düşünceler arasında gözüktür. Kardeşinin yokluğu artık özgür bir birey olması önündeki engelleri de kaldırır.

Romadaki diğer ölümlerde olduğu gibi, kardeşinin ölümüne dair aktarılanlarda da mevsimsel anıştırmalar görülür. Kardeşinin cenaze töreni için bölüm başlangıcı mevsimsel değerlendirme ile açılır: “Mart soğuğu bıçak gibi kesiyordu. Erkekler montlarının fermuarlarını boğazlarına kadar çekmişler, ellerini ceplerine sokmuşlardı.” (Tunç, 2023, s.137). Buna rağmen cenazeye uygun düşmez düşüncesi ile Kız, ince giyinmek durumunda kalmıştır. Mevsimin ilkbahar olması ancak kışın etkilerini hâlâ taşıması önemlidir. Kız’ın hayatındaki en büyük dönüşüm kardeşinin ölümü ile gerçekleşir. Bu sebeple mevsim bahar olsa da hava soğuktur. İnce giyinmesi, yazı kardeşinin varlığı ile yaşadığı kuru bir hayatı, buz gibi soğuk olması ise artık kendi olabileceğini çağırıştırır.

Kız’ın ailede en karmaşık ilişkiyi yaşadığı kişi, kendisinden iki yaş küçük olan erkek kardeşidir. Küçük ve erkek çocuk olmanın avantajlarının farkında olarak hareket eden erkek kardeş, daha çocukluktan itibaren Kız’ın bireysel alanına nüfuz eden bir tavırla yaşar:

Şehirlerarası otobüse bir kere bindiğini hatırladı. Annesi hastalanmadan önce deniz kıyısında yakın bir şehre tatile gittikleri zaman.

Giderlerken yolda kendisi babasının, kardeşi annesinin kucağındaydı. Kardeşi cam kenarına oturmanın tüm zevkini çıkarıyordu, gözünü dışarıdan ayırmıyordu, ablası dışarının ucunu bile görmesin diye cama yapışıyordu, manzaranın görüntüsünü bile paylaşmıyordu. Daha küçüktü üstelik.

İçi gitmişti, o da cam kenarında oturup dışarı bakmak istemişti.

Dönüşte belki annem babam akıl eder diye bekledi, etmediler.

Ben de camdan bakmak istiyorum dedi yarım bir mırıltıyla.

Kardeşi duydu, yerini almak istediğini anladı, birden şımarıkça ve yeri göğü yıktırarak ağlamaya başladı.

Anne babası onun camdan bakmak istediğini duymamışlardı bile.

Ne istiyorsun oğlum dediler kardeşine, niye ağlıyorsun? Simit verdiler. Tepelerdeki çantalardan bulup buluşturup erik verdiler. Kardeşinin gözyaşıyla karışık sümüklerini elleriyle sildiler. Susturana kadar pıspışladılar.

Kardeşi eriğini eme eme yerken haince gülümseyerek ona bakıyordu, başını annesinin göğsüne dayamıştı. (Tunç, 2023, s.212-213)

Çocukken başlarından geçen bu olay, aile bireylerinin ilişkilerini sembolik olarak anlatan bir anıdır. Bu, anne ve babanın farkında olmadan da olsa Kız’ın istek ve arzularını görmemesi, kardeşin ise bu boşluktan faydalanarak hayatı boyunca ablasının bireysel alanına girmesini özetler.

Kız, tıpkı annesi ve babasında olduğu gibi kardeşine karşı da kendi bireyliğinden taviz verir. Kardeşi kendini kötü hissetmesin diye soğuktan üşüdüğünü gizlemek adına hırkasını çıkartarak oturur (Tunç, 2023, s.80). Kardeşi mutlu olsun diye bıçak zoruyla da olsa boyunu ölçmesine izin verir (Tunç, 2023, s.59-61). Kardeşi ona tecavüz etmeye kalktığında yine bu olayı görmezden gelerek yaşamaya çalışır (Tunç, 2023, s.106). İkisinin arasında sağlıklı bir ilişki olduğu açıktır. Kız'ın aile bireylerine karşı çocukluktan itibaren geliştirdiği tutumu onun kişiliği halini alır. Tanrısından başka kimseyle açıkça konuşmayan Kız'ın çevresi tarafından aptal ve akli kıt olarak görülmesinde de etkili olan ailesiyle kurduğu ilişkidir.

Kız'ın aile bireylerine dair bakış açısını eser boyunca çeşitli vesilelerle görmek mümkündür. Anne ve babasının fotoğraflarına baktığında onları özlemediğini fark etmesine benzer bir tavrı, kardeşi öldüğünde gardırobu düzenlerken de gösterir. Kardeşi ve babasına dair Kız'ın bakışı şu şekildedir:

Gardıroba son girenler kardeşinin giysileri olmuştu, ilk onları çıkardı. Kardeşi de adil biri değildi, hiç olmamıştı. Babasının odasına geçmişti, karyolasına ve gardırobuna konmuştu, ablasına sormadan.

Babası da adil biri sayılmazdı. Çevresinde iyi biri olarak tanınırdı ama adil değildi, adil olmayan birine iyi denir miydi, ondan da emin olamadı. Düşündü, adil olmak için iyi olmaya gerek yoktu ama iyi olmak için adil olmak şart gibi geldi ona. (Tunç, 2023, s.164)

Ölümlerinin ardından kardeşi ve babasını bu şekilde olumsuz bir perspektifle anması, onların Kız'ın bireysel varoluşundaki olumsuz etkilerini somutlar.

Aile üyelerinin varlığında Kız'ın bireysel alanına müdahale eden ancak bunu pek ileri götürmeden yapan toplum, erkek kardeşin ölümü ile bunu açıktan açığa yapma cesaretini bulur. Ancak kardeşinin ölümü ile toplumun ona dayattığı toplumsal rollerinin çözülüşü gerçekleşir ve Kız'ın bireysel varoluşu tamamlanır. Onu kimsesiz kabul ederek Kız'ın bireysel sınırlarına rahatça müdahale edebileceklerini düşünen komşuları ve akrabaları, karşılarında farklı bir kişi görürler.¹³ Kız için durum yine tersten yaşanmaktadır. O ancak kimsesiz kaldığında kendini var edebilmiştir. Yazara göre bireyselleşmenin ilk adımı aileden çıkıp

¹³ Komşuları kimsesiz kaldığını düşünerek Kız'ın evini elinden almayı planlar. Amaçlarına ulaşamadıklarını anladıklarında kıza daha farklı bakmaya başlarlar: "Evini hiçbirine satmaya yanaşmayınca mahallede akılcı durgun olmadığına ilişkin kuşkular belirlediğini hissetti. Ona karşı bir öfke dalgası kabarıyordu sanki. Komşular yine sabah kahvesine çağırıyorlardı ama bu kez yüzüne başka türlü bir dikkatle bakıyorlardı." (Tunç, 2023, s.197). Komşuların Kız'da görmeye çalıştıkları ve Kız'ın aslında nasıl biri olduğunu anlama çabaları, yine ev mevzusunda dayısının Kız'a bakışında somutlanır: "[Dayısı] [h]ayatsız kalmış bu kuru kızın gözlerinde bunca yıl sonra çelik gibi, ateş gibi, dağ zirvesi gibi alt etmesi çok zor bir şey olabileceğini de hesaba katmamıştı." (Tunç, 2023, s.207).

kurtulmaktır (Nasıl Olunur, 2022). *Kuru Kız* romanında da onun birey olarak kendini var etmesi ailesinden kopuşla gerçekleşmiştir.

4. ROMANIN SONU: PALİNDROM OLMASI

Sıradan insanın hikâyesini anlatan roman, “farklı türsel modları (romans, trajedi, komedi vs.) sistematik biçimde dokuyarak ver[mesinden].” (Antakyalıoğlu, 2013, s.36) ötürü melez bir türdür. Daha açık bir ifadeyle modern öncesi türler romanın bünyesinde çeşitli özellikleri ile yaşamaya devam eder. Örneğin, tragedyanın mutlaka “mutluluktan yıkıma doğru gitmesi” (Aristoteles, 2011, s.45) ve tragedyanın sonunun bir ölümle nihayetlenmesi, roman söz konusu olduğunda tragedyadan romana intikal eden mutsuz bir sona işaret eder. *Kuru Kız* romanında ise ölümler romanın sonunda değil, başında kendini gösterir. Romanın sonu yeni bir başlangıcı ifade eder. Bu sebeple okur, başkişinin hikâyesinin mutlu bir sona gideceğini romanın başında bilir.

Kurmacanın yapısını değerlendirirken romanın sonu kurgunun önemli bir bölümü olarak kendini gösterir. *Kuru Kız* özelinde bakıldığında olay örgüsünün sonunun romanın başlangıcında verilmesi, sonunda ise sembolik olarak bir başlangıcı içermesi romanın biçimsel kurgusunu da yansıtır. Bu doğrultuda Romanın “02.02.2020” adlı son bölümünün palindrom olması -baştan ve sondan okunduğunda da aynı şekilde okunması- oldukça işlevseldir:

Acelesi vardı. Kırk yaşına dünyanın sonunda girmek istiyordu.
Hayatını bir de tersten yaşamak istiyordu.
Kuzey Yarımküre yerine Güney Yarımküre’de, kışın yaz yazın kış olduğu bir ülkede, içinin ağlamadığı, içinin güldüğü bir hayatı yaşamak.
Bir süre için bile olsa.
Mümkünse.
Değilse de sorun değildi. Kırk yaşına dünyanın sonunda girsin yeter, ölse de olur.
Reenkarnasyona inanmıyordu, başka bir bedende tekrar doğmak, bunun sonsuz kere gerçekleşmesi ölümsüzlük demektir, bazıları ölümsüz olmayı istediği için reenkarnasyona inanıyor olsa gerekti.
O ölümsüz olmak istemiyordu, yaşadığının tersi bir hayatı yaşamak istiyordu sadece.
Yaşadığı hayat kadar yaşarsa harika olur.
İçinin ağladığı bir kırk yıldan sonra içinin güldüğü bir kırk yıl.
Bir tür palindrom. (Tunç, 2023, s.215)

Bu kesit, kurmacanın yapısını, işleyişini ve romanın atmosferini somut olarak yansıtmaktadır. Bu son, tersten yaşanmış bir hayatı simgelerken aynı zamanda mevsimlerin nasıl ters algılandığını da açıkça ifade eder. Kız, hayatını sembolik anlamda “kışın yaz yazın kış olduğu” bir düzende yaşamıştır. Ayrıca okurun hem romanın ilk sayfalarında hem de son sayfalarında aynı olayları okuması, romanın biçimsel olarak palindrom bir yapıda olduğunu düşündürür.

Bu kesitte dikkat çeken diğer husus, Kız'ın birey olarak isteklerini kendi ölümü etrafında düşünmesidir. Tıpkı yaşadığı hayatı ertelemesi gibi kendi ölümünü de nihayet özgür olduğunda düşünmektedir. Birey olarak ölüm kavramını özgürlüğünün eşliğinde düşünmesi bir rastlantı değildir. Özgürlük kavramı tıpkı ölüm kavramında olduğu gibi hem kesinliği hem de kesinsizliği barındırır. Pek çok varoluşsal felsefecinin hemfikir olduğu bu durum (Başerer, Başerer, 2016, s.426) yeni bir hayata başlayan Kız'ın düşüncelerinde de mevcuttur. Kız hemen ölecek olsa bile yine de -henüz yaz olan ama gittiğinde kışa dönecek olan dünyanın sonuna (Tunç, 2023, s.206)- Ushuaia'ya gitmek ister. Hayatının en önemli dönüştürücü gücü olan ölüm, yeni bir hayata başlarken onun önünde bir engel olarak durmaz. "Öteki"nin ölümü onun "ben" olarak kendini var etmesinde en büyük katkıyı sunan dönüştürücü güç olmuştur.

5. SONUÇ

Kurmaca bir eserin -çalışmanın örnekleme bağlamında romanın- kurgulanma sürecinin oldukça geniş bir çalışma sürecini kapsadığı pek çok yazar tarafından ifade edilen temel bir husustur. Bu ön kabulle hareket eden Ayfer Tunç'un yazma biçimi incelendiğinde yazarın uzun soluklu ve bir bütün oluşturan kurmaca dünyasının varlığı tespit edilmektedir. Tunç'un yazma biçimine dair söyledikleri kurmacanın yapısını anlamaya olanak tanınmasından ötürü değerlidir. Bu bağlamda yazarın kurmacayı kurarken/atmosfer oluştururken öncelik verdiği mevsimler, *Kuru Kız* romanının alternatif bir okumasına imkan tanımıştır.

Kuru Kız romanının yazım sürecini başlatan "yalnız ama mutlu bir kız"ın hikâyesi anlatının odaklandığı ana unsurun başında "kişi" olduğunu göstermektedir. Romanlarda takibi yapılan ana meselelerden biri olan roman kişinin karakter gelişimi bu romanda merkez teşkil etmektedir. *Kuru Kız*'da Kız'ın kendini var etme süreci ölüm temasına paralel ilerleyen bir yapıdadır. Ölümler ise mevsimlerin ardından anlatılmaya başlanarak kurguyu güçlendiren bir destekleyici unsur olarak kullanılmıştır.

Kurmacanın yapısını anlamak adına *Kuru Kız*'da temelde romanın başlangıcı, karakterin gelişimi ve romanın sonuna odaklanılmıştır. Bu hususlara odaklanmadaki temel etken, yazarın yazma biçiminde mevsimlere tanıdığı önceliklidir. Roman okunmaya başlanır başlanmaz, mevsimin kurmacadaki rolü dikkat çeker. Romanın başlangıcında romanın sonunun gösterilmesi ve varılacak yerin buzullar olması kışın taşıdığı olumlu anlamın ilk işareti olur. Romanın mutlu bir sonla biteceği ve özgür bir birey olarak kendini var edecek bir kızın hikâyesinin takip edileceği daha en başta bellidir. Olayların görece daha düzenli kronolojik bir yapıya dönerek anlatılmaya başlandığı, romanın asıl başlangıcının yapıldığı

kısımda ise detayları ile aktarılan ilk ölümün Kız'ın babasının ölümü olması önemlidir. Romanda anlatıcının olayları sunuş biçiminde öncelediği babanın ölümü ve bu ölüme eşlik eden yaz mevsimin oldukça sıcak ve sapsarı olması romana hâkim olan "kuru"luğun başlatıcısı gibi görünmektedir. Yazarın bilinçli tercihi ile öykünün yaz mevsiminde gerçekleşen ölümle başlatılması, romanı değerlendirirken mevsimlere yüklenen anlamı da somutlaştırır. Romanın atmosferi/metnin rengi kitabın başlığında da geçen "kuru"luğun temelini aktardığı bu ilk olaydan alır.

Olay örgüsünün önemli dönüm noktaları Kız'ın ailesindeki kişilerin ölümü ile sağlanır. Bu ölümlerin kronolojik takibi ise Kız'ın birey olarak kendini var etmesinde önemli rolü olduğu tespit edilmiştir. Tanık olduğu ilk ölüm olan ve aile bireyleri arasında en yakın ilişkiyi kurduğu annesinin ölümü, kışın en önemli göstergesi olan "kar yağışı ile" dramatik etki yoğunlaştırılarak verilir. Kız dışında kimsenin tanık olmadığı bu kar yağışı, mevsime yüklenen olumlu anlamın bir devamı olarak nitelendirilmiştir. Kız'ın en büyük dayanağı olan annenin ölümü onun toplumsal cinsiyet rollerini çeşitlendirir ve bu noktadan sonra hayatı daha zor bir yola girmeye başlar. Babanın ise ebeveyn olarak üzerine düşeni yapamaması Kız'ın varoluşunu zorlaştıran bir ilişkiyi simgeler. Bu sebeple Kız'ın yaşamında negatif bir anlamı çağrıştıran "kuru" kavramı babanın yaz mevsiminde ölmesi ile verilir. Kardeşiyle kurulan ilişki ise en zorudur. Kardeşinin ölümü diğer ölümlerde olduğu gibi mevsimin ne olduğu üzerinden kurgulanmıştır. Diğer iki ölümden farklı olarak ilkbahar mevsiminde gerçekleşen bu ölüm, günün soğuk olmasına rağmen Kız'ın giydiği kıyafetlerin ince olması bağlamında iki açıdan da değerlendirilmeye olanak tanır. Kız için bu ölüm, artık kendi hayatına odaklanabilecek olması sebebiyle soğukla, kardeşinin hayatındaki "kuru" ile özdeşleşecek varlığı ise giyinişi ile sembolize edilir. Mevsim tam da bu geçişe uygun tercih edilmiştir. Kız, aile bireylerindeki bu son ölümle bireysel varoluşunu tamamlamış, kendi için kararlar alabilen bir kişiliğe bürünmüştür.

Sonuç olarak romanın biçimsel tercihlerinin içeriksel yorumlarla paralel kurgulanması, *Kuru Kız*'ın ne anlattığıyla birlikte nasıl anlatıldığını da önemli hale getirmiştir. Biçimsel olarak romanın başlangıcı ve sonunun aynı olması ve bunun bir palindrom yapıya benzemesi, metnin üslubuna hâkim olan fragmatik anlatımın metni üslupsal kuruluğa götürmesi ve bu kuruluşun yazarın kurmacadaki atmosferi yaratırken öncelik tanıdığı mevsimlere ulaşması rastlantı değildir. Romanın biçimsel tercihine benzer şekilde tersten ele alış, içeriksel yorumlara da sızmaktadır. Kız, hayatı boyunca hayatı tersten yaşamıştır. Pek çok kişi için kış

hüzünü, ölümü ve melankolik bir atmosferi çağrıştıran onun için sevgiyi, doğumu ve mutluluğu çağrıştırmıştır. Benzer şekilde yaz mutluluk, neşe, doğum gibi duyguları barındırması gerekirken eserde Kız'ın yaşadığı hayatın kuruluşunu sembolize eden ölümü, yalnızlığı çağrıştırmıştır. Bu da *Kuru Kız*'ın hem biçimsel hem de içeriksel yapılan tercihlerle derin yapıda "kuru"luğu hedeflediğini ve yazarın bu süreçte en önemli katkıyı mevsimlerden aldığını söylemek mümkündür.

Kurmacanın yapısını *Kuru Kız* romanı üzerinden anlamaya çalışan bu çalışma, bir esere mikro yönden bakıldığında metnin değerlendirmesine nasıl bir katkı sunabileceğini göstermektedir. Bu çalışma aracılığıyla yazarın diğer eserlerine benzer bir perspektiften bakılarak değerlendirilmesine yardımcı olmak ve uzun bir yazma sürecine sahip olan Ayfer Tunç'un kurmaca yapısını anlamak hedeflenmiştir. Çalışmanın vardığı sonuçtan elde edilecek bir diğer çıktı, yalnızca Ayfer Tunç için değil, diğer pek çok yazar için de -yazarın öne çıkardığı ya da araştırmacının tespit ettiği- mikro yöne odaklanan benzer çalışmaların yapılabileceğini göstermesidir. Bu sayede yazarların yazma biçimlerini ve kurmacanın yapısını anlamak mümkün hale gelir. Bu da edebiyatın ne" anlattığıyla birlikte "nasıl" anlatıldığı hususuna yoğunlaşmayı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Antakyalıoğlu, Z. (2013). *Roman Kuramına Giriş*. İstanbul: Ayrıntı.
- Aristoteles (2011). *Poetika*. (Samih Rifat, Çev.). İstanbul: Can.
- Aslan Ayar, P. (Akt.) (2019). "Ayfer Tunç'un Kırmızı Azap'taki Hikâyelerinde İçsel Vatansızlık", *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), s. 15-30.
- Başerer, D., Başerer, Z. (2016). "Ölüm Kavramına Martin Heidegger ve Emmanuel Levinas Açısından Felsefi Bir Bakış", *Journal of International Social Research*, 9 (45). s. 424-430.
- Berktaş, F. (1996). *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*. İstanbul: Metis.
- Bland, D. S. (2021). *Roman Teorisi*. Philip Stevick (Ed.) Romanda Fiziksel ve Sosyal-Kültürel Çevre, (s. 275-293). Ankara: Akçağ.
- Eco, U. (2014). *Genç Bir Romancının İtirafı*. (İlknur Özdemir, Çev.). İstanbul: Can.
- Eco, U. (2015). *Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti*. (Kemal Atakay, Çev.). İstanbul: Can.
- Eco, U. (2023). *Yorum ve Aşırı Yorum*. (Kemal Atakay, Çev.). İstanbul: Can.
- Frye, N. (2015). *Eleştirinin Anatomisi*. (Hande Koçak, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Forster, E. M. (2016). *Roman Sanatı*. (Ünal Aytür, Çev.). İstanbul: Milenyum.
- Güngör, B., Sakın, H., (Ed.). (2017). *Mikro Eleştiri – Kuram – Uygulama*. İstanbul: Roza.
- Hemingway, E. (2023). *Yazma Üzerine*. (Elif Derviş, Çev.). Ankara: Bilgi.
- İnci, H. (2014). *Ayfer Tunç'la Karanlıkta Kelimeler*. İstanbul: Can.
- Le Guin, U. K. (2024). *Kadınlar Rüyalar Ejderhalar*. (Deniz Erksan, Bülent Somay ve Müge Gülsoy Sökmen, Haz.). İstanbul: Metis.
- Levinas, E. (2011). *Tanrı, Ölüm ve Zaman*. (Işık Ergüden, Çev.). Ankara: Dost.
- Lucal, B. (1999). What It Means to Be Gendered Me: Life on the Boundaries of a Dichotomous Gender System. *Gender and Society*, 13 (6), s. 781–797.
- Öztepe, O. (2022). "Atmosfer Yaratmak: Zumthor ve Pamuk", *Virüs*, 11, s. 55-62.
- Pamuk, O. (2024). *Saf ve Düşünceli Romancı*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Parla, J. (2007). *Don Kişot'tan Bugüne Roman*. İstanbul: İletişim.
- Rancière, J. (2019). *Kurmacanın Kıyıları*. (Yunus Çetin, Çev.). İstanbul: Metis.
- Selçuk Karakuş, S. (2024). "Ayfer Tunç'un Kuru Kız Romanının Oidipus Karmaşası, Kötülüğün Sıradanlığı ve İğrençlik Kavramları Açısından İncelenmesi" *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 36, s. 108-128.
- Tanpınar, A.H. (2016). *Aydaki Kadın*. İstanbul: Dergah.
- Tanpınar, A.H. (2013). *Huzur*. İstanbul: Dergah.

- Tanpınar, A. H. (2019). *Suat'ın Mektubu*. İstanbul: Dergah.
- Tunç, A.(2018). *Evvelotel-Saklı*. İstanbul: Can.
- Tunç, A. (2021). *Kapak Kızı*. İstanbul: Can.
- Tunç, A. (2018). *Kırmızı Azap*. İstanbul: Can Yayınları
- Tunç, A. (2023). *Kuru Kız*. İstanbul: Can.
- Tunç, A.(2020). *Osman*. İstanbul: Can.
- Tunç, A.(1989). *Saklı*. İstanbul: Cem.
- Tunç, A.(2022). *Yeşil Peri Gecesi*. İstanbul: Can.
- Tunç, A., Gülsoy, M. (2022). *Dünya Edebiyatı Üzerine Diyaloglar*. İstanbul: Can.
- Wood, J. (2013). *Kurmaca Nasıl İşler?*. (Ekin Bodur, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Yılmaz, Ü. (2024). *Ayfer Tunç'un roman ve hikâyelerindeki kişilerin psikanalitik açıdan incelenmesi*.
[Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Giresun Üniversitesi.

Elektronik Kaynak

- Ayfer Tunç: "Post truth" çağı her şeyi alt üst etti. . . // Elim Kalem de Tutar Kadeh de. (2024, April 19). [Video]. Youtube. <https://youtu.be/ukzIEuduzm0?si=zlvSpEQodmMeJ0ex>
- Ayfer Tunç ile "Kuru Kız." (2023, May 2). [Video]. Youtube. https://youtu.be/NyzV9NBEniw?si=BLR_ICcp9XqpXPkX
- Nasıl Olunur (2022, 5 Şubat). 143. Bölüm - Ayfer Tunç [Söyleşi Dizisi]. Apple Podcast. <https://podcasts.apple.com/tr/podcast/nas%C4%B1lolunur/id1458003492?i=1000550022863>
- Örnek, A. (2023, 23 Nisan). *Ayfer Tunç: Roman yazmak, aynı zamanda tarih yazmaktır*. Gazete Duvar. <https://www.gazeteduvar.com.tr/ayfer-tunc-roman-yazmak-ayni-zamanda-tarih-yazmaktir-haber-1614630>